

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.I.30.357/2013/6.

A Szegedi Ítéltábla a Nagy Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Nagy Zsolt ügyvéd) által képviselt **felperes neve (címe)** szám alatti székhelyű felperesnek – a Szabó & Szomor Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Sz. Szabó Sándor ügyvéd) által képviselt **I.rendű alperes neve(címe)** szám alatti székhelyű I. rendű, valamint a dr. Temesvári Zoltán ügyvéd által képviselt **II.rendű alperes neve (címe)** szám alatti székhelyű II. rendű alperesek ellen szavatossági igény érvényesítése iránt indított perében – amelybe a dr. Jakab Tamás ügyvéd által képviselt **Alperesi beavatkozó (címe)** az I. rendű alperes pernyertességének elmozdítása érdekében beavatkozott – a Szegedi Törvényszék 2013. április 24. napján kelt 6.G.40.130/2012/32. sorszámú – 2013. június 19. napján 40. számon kiegészített – ítélete ellen az I. rendű alperes részéről 39. és 41., II. rendű alperes részéről 34. és 43., valamint a beavatkozó részéről 38. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és az alábbiak szerint újraszövegezi:

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy a felperessel 2007. április 6. napján megkötött vállalkozási szerződés alapján a **(cég neve)** műanyag-alapanyag gyártó csarnok **(címe)** út- és parkolóépítési munkái körében teljesített szolgáltatását a **(város 1 neve)**-i Városi Bíróság Gpk.56.628/2009/32. számú szakvéleményében, valamint annak a Szegedi Törvényszék 6.G.40.017/2011/40. és 6.G.40.130/2012/26. számú kiegészítéseiben írt hibáit az azokban foglalt szempontok szerint 180 napon belül javítsa ki.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű alperesnek 1.800.000,- (Egymillió-nyolcszázezer) forint, a beavatkozónak 400.000,- (Négyszázezer) forint elsőfokú eljárási költséget és az államnak – külön felhívásra – 450.000,- (Négyszázötvenezer) forint le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket.

Kötelezi a II. rendű alperest, 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 1.800.000,- (Egymillió-nyolcszázezer) forint elsőfokú eljárási költséget és az államnak – külön felhívásra – 450.000,- (Négyszázötvenezer) forint le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket.

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű alperesnek 1.740.000,- (Egymillió-hétszáznegyvenezer) forint, a beavatkozónak 250.000,- (Kettőszázötvenezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi a II. rendű alperest, 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 600.000,- (Hatszázezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Az I. rendű alperest 1.340.000,- (Egymillió-háromszáznegyvenezer) forint, a II. rendű alperest 2.452.000,- (Kettőmillió-négyszázötvenkettőezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illeték 15 napon belüli – leletezés terhe mellett történő – lerovására kötelezi.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

INDOKOLÁS:

A felperes, mint megrendelő és az I. rendű alperes, mint beruházás-lebonyolító között **(város 2 neve)**-en 2006. június 19-én szerződés jött létre a megrendelő **(város 1 neve)**-i gyártelepének fejlesztésére vonatkozó tervezési, valamint projektmenedzsment feladatok elvégzésére.

A tervezési feladatok részét képezte a koncepció, az építési engedélyezési, a tender és a kiviteli tervek elkészítése a szerződés 3.1. pontjában rögzített tartalommal. Az I. rendű alperes ennek körében kötelezettséget vállalt az épület megközelítéséhez szükséges út- és járdahálózat, kerítés, valamint – kisebb részben – kert- és tereprendezés tervezésére is.

A projektmenedzsment teendők keretei között az I. rendű alperes vállalta a teljes pályázatási eljárás, ezen belül az előminősítés lefolytatását.

A megállapodás értelmében a kivitelezés fázisában az I. rendű alperes volt felelős az építésszervezésért, teljes idejű jelenlétet biztosítva a munkaterületen, köteles volt ütemtervet elkészíteni, azt ellenőrizni, művezetést és műszaki ellenőrzést biztosítani a munkafolyamatok által megkívánt gyakorisággal, megszervezni és lebonyolítani az átadás-átvételt, valamint elvégezni a minőség-ellenőrzést.

A szerződés 3. pontjában a felek a vállalkozói díj összegét 34 millió forint + ÁFA összegben határozták meg.

Az I. rendű alperes elkészítette az építési engedélyezési tervdokumentációt, melyben nem indokolta pályaszerkezet-választását, az erre vonatkozó számítást sem tartalmazott. Elkészült a csapadékvíz-elvezetés terve, külön víztelenítési terv nélkül.

A kivitelezői tendereljáráson a II. rendű alperes a felperes közvetlen meghívására vett részt és az általuk közvetlenül lefolytatott tárgyalások eredményeként 2007. április 6-án köztük építési vállalkozási szerződés jött létre, melyben a felperes megrendelte a **(cég neve)** műanyag alapanyaggyártó csarnok építési projekt részét képező kivitelezési tervdokumentációban részletezett út- és külső közműépítési munkákat bruttó 79.200.000,- forint vállalkozói díj ellenében. A szerződés 1.2. pontja szerint a „vállalkozó elvállalja a fent megnevezett létesítmény építési munkáinak kivitelezését a jelen szerződés elválaszthatatlan részét képező mellékletben szereplő tervdokumentációban rögzített, illetve a helyszíni bejáráson elhangzott műszaki tartalommal és feltételekkel, melyeket a vállalkozó teljes körűen ellenőrzött és kiegészített...”. A vállalkozási szerződés aláírását megelőzően a II. rendű alperes javaslatára az üzemi út, a parkoló és a tűzoltóút

vonatkozásában a megvalósítandó rétegrendet illetően eltértek a tervben szereplőtől és beton térkőburkolat kivitelezésében állapodtak meg, amit a vállalkozási szerződés 7. számú mellékletében rögzítettek.

A szerződés 3.1. pontjában a vállalkozó kijelentette, hogy az elvállalt építési munkákat, a megrendelő által rendelkezésére bocsátott dokumentációt és a munkaterületet megismerte, azt a feladat meghatározásához szükséges mértékben és elvárható gondossággal tanulmányozta és ajánlatát ennek alapján tette meg. A 3.8. pontban rögzítették, hogy az építési helyszín adottságairól, valamint az építkezéssel kapcsolatos rajzokról és specifikációkról megfelelő mértékben tájékozódott, így a helyszíni körülményekre való hivatkozással többletigénnyel nem lép fel.

Az elvégzett munkákra a II. rendű alperes a szerződés 6. pontjában 60 hónap jótállást vállalt.

Az I. rendű alperes a kivitelező által javasolt pályaszerkezettel kapcsolatosan úgy tájékoztatta a felperest, hogy a „műszaki megoldás megfelelő, jó lehet, a bizonytalansági tényezőt a térkő minősége jelenti”. Felhívta a felperes figyelmét, hogy a magas talajvízszint miatt számítani kell víztelenítési problémára.

A felperes az új pályaszerkezet megtervezésére az I. rendű alperessel nem kötött vállalkozási szerződést.

A kivitelezés során a II. rendű alperes a laza, iszapos altalaj miatt több helyen altalajcserét javasolt, amely minden esetben – pótmunka formájában – megrendelésre és elvégzésre került. A munkálatok alatt a műszaki ellenőri feladatokat is ellátó I. rendű alperes a megrendelőt kivitelezési hibákról nem tájékoztatta.

A II. rendű alperes a közmű- és útépitési munkákat 2007. augusztus 10-én készre jelentette, majd kisebb hibák rögzítése mellett azokat az I. rendű alperes és a felperes augusztus 15-én átvette.

Az átvételt követően a burkolat a közművek nyomvonalánál jelentősebb, máshol kisebb mértékben megsüllyedt, a térkő több helyen eltöredezett. A hibák jelentkezése után az I. rendű alperes képviselője 2008. április 30-án írásban felhívta a kivitelezőt azok kijavítására, aki azonban ettől elzárkózott.

Az I. rendű alperes felelősségbiztosítója az I. rendű alperesi beavatkozó.

A felperes módosított keresetében elsődlegesen az I. rendű alperest a szakértő által megállapított tervezési, a II. rendű alperest pedig a kivitelezési hibák kijavítására kérte kötelezni. Másodlagos – eshetőleges – kereseti kérelme 36 millió forint alperesek általi egyetemleges megfizetésére irányult. Elsődleges keresetét azzal indokolta, hogy az I. rendű alperes hibás tervekkel szolgált, melynek eredményeképpen a II. rendű alperes teljesítése is hibás lett, ezért szolgáltatásuk kijavítására kötelesek a Ptk. 306. § (1) bekezdés a) pontja szerint. Másodlagos kereseti kérelmét arra alapozta, hogy az alperesek hibás teljesítésével összefüggésben 36 millió forint kár érte, amely a II. rendű alperes által a hibák kijavítására adott árajánlat összegével azonos. Jogalapként a Ptk. 310. §-ára és 344. § (1) bekezdésére hivatkozott.

Az alperesek a velük szemben támasztott kereset elutasítását kérték, míg a beavatkozó ellenkérelme az I. rendű alperessel szemben előterjesztett kereset elutasítására irányult.

Az I. rendű alperes álláspontja szerint a tervezési szerződésből eredő kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, hibás teljesítés a részéről nem történt, a kár a II. rendű alperes kivitelezési hibájából ered, a hiba oka az általa javasolt pályaszerkezet. Kiemelte, a megvalósult pályaszerkezet nem azonos az általa tervezettel, az utóbb megvalósult pályaszerkezet lehetséges hibáira, valamint a víztelenítési problémákra pedig előre figyelmeztette a felperest.

A II. rendű alperes ellenkérelmében hangsúlyozta, hogy az I. rendű alperes által elkészített

tervek a jogszabályi előírásoknak nem feleltek meg, a tervező az előzetesen beszerzett talajmechanikai szakvéleményt, amely tartalmazta az altalaj nem megfelelő voltát is, kellő súllyal nem értékelte, víztelenítési terveket nem készített, melynek következtében a kivitelezőnek nem álltak rendelkezésére megfelelő tervek. Álláspontja szerint az I. rendű alperes műszaki ellenőri feladatkörében sem járt el az elvárhatósági mércének megfelelően, nem követelte meg a szükséges mintavételi és minősítési terveket, továbbá nem bocsátotta a rendelkezésére a várható terheléssel kapcsolatos adatokat sem.

A beavatkozó ellenkérelmének indokolása tartalmilag egyezett az I. rendű alperes által előterjesztettel.

Az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy az általa a felperessel (**város 2 neve**)-en 2006. június 19. napján megkötött szerződés szerint a (**cég neve**) (**város 1 neve**)-i gyártelepének fejlesztésével kapcsolatos tervezési szolgáltatásának hibáit, míg a II. rendű alperest, hogy a felperessel 2007. április 6. napján megkötött szerződés szerinti, a (**cég neve**) műanyag alapanyaggyártó csarnok út- és külső közműépítési munkái körében teljesített szolgáltatását 180 nap alatt javítsa ki.

Kötelezte továbbá az alpereseket, amennyiben kijavítási kötelezettségüknek az ítéletben meghatározott teljesítési határidő alatt nem tesznek eleget, ugyanezen határidő alatt fizessenek meg a felperesnek a kijavítás ellenértékéként személyenként 18 millió forintot. Ezen túlmenően az alpereseket és a beavatkozót 1.800.000,- forint perköltség egyetemleges megfizetésére kötelezte a felperes részére.

Határozatának indokolása szerint a felperes és az I. rendű alperes között atipikus, vegyes jellegű szerződés jött létre, amely elsősorban tervezésre, másodsorban a kivitelezés műszaki ellenőrzésére terjedt ki. A beszerzett igazságügyi szakértői vélemények alapján – a Ptk. 305. § (1) bekezdésére hivatkozva – megállapította, hogy az I. rendű alperes tervszolgáltatási kötelezettsége körében koncepció tervet nem készített, a betervezett pályaszerkezet megfelelőségének indokolása és számítása hiányzott, a tervezett pályaszerkezet egyetlen pályaszerkezet-típusnak sem felelt meg. Ezen túlmenően víztelenítési terv sem készült, a kiválasztott víztelenítési mód számítással nem igazolt, megfelelősége nem méretezett, ugyanakkor a kiviteli terv sem tartalmazott méretezést, illetőleg számítást a csapadékvíz elvezetésével kapcsolatban, az semmilyen szabványnak, rendeleti vagy műszaki előírásnak nem felel meg. Az I. rendű alperes projektmenedzseri tevékenysége körében szintén megállapította a hibás teljesítés tényét, mivel – szerződéses kötelezettség vállalásával szemben – a helyszínen nem volt jelen folyamatosan. Elmulasztotta továbbá a II. rendű alperestől bekérni a minősítési, illetve a mintavételi tervet, és nincs nyoma annak sem, hogy beszerezte és ellenőrizte volna a szállítói minőségtanúsítványokat, illetve a beépített anyagokra vonatkozó bizonylatokat. Rögzítette, az I. rendű alperes a készrejelentés előtt nem ellenőrizte az elkészült munkákat, és az ezzel kapcsolatos dokumentumok sem találhatók meg a készrejelentés iratanyagában, valamint a terhére róta a műszaki ellenőri tevékenység hiányát.

A II. rendű alperes vonatkozásában lényegesnek tartotta, hogy kivitelezőként már az ajánlattételi szakaszban a pályaszerkezet módosítására tett javaslatot, ehhez kapcsolódóan azonban tervmódosítások nem készültek, ahogy kiviteli terv sem. Kifejtette, a kivitelező a pályaszerkezet módosítási javaslatával részben tervezői felelősséget vállalt magára, ugyanakkor nem igazolta az általa választott pályaszerkezetnek legalább az egyenértékűségét az eredeti tervben szereplőével, és nem élt figyelemfelhívással a víztelenítés körében sem. Megállapította a funkcionális, a forgalmi igénybevételnek nem megfelelő pályaszerkezet kiválasztása a burkolat idő előtti meghibásodását eredményezte. Kivitelezési hibaként vette figyelembe a nem megfelelő tömörítést, amely a burkolat meghibásodásának másik oka. Álláspontja szerint a tömörítés minőségét a kivitelezőnek a

munkavégzés során folyamatosan ellenőriznie kellett volna.

Miután saját szolgáltatását mindkét alperes hibásan teljesítette, őket – szerződéseik alapján – az elsődleges kereseti kérelem szerinti kijavításra kötelezte. A szakértői vélemény alapján – mely a hibás teljesítésben való közrehatást az alperesek között 50-50 %-ban osztotta meg – az alpereseket személyenként a nem vitatott 36 millió forintos kijavítási költség azonos arányú megfizetésére kötelezte arra az esetre, ha kijavítási kötelezettségüknek nem tennének eleget. Ezzel kapcsolatosan hivatkozott a Vht. 174. § b) pontjára.

A kiegészített ítélettel szemben az I. és II. rendű alperesek, továbbá a beavatkozó élt fellebbezéssel.

Az I. rendű alperes fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatását és a vele szemben előterjesztett kereset elutasítását kérte. Fellebbezésének indokolása szerint a felperes az elkészült útburkolat hibái miatt kívánt szavatossági igényt érvényesíteni, mivel azonban az eredeti tervektől eltérő pályaszerkezetű, rétegrendű útburkolat valósult meg, melyhez kapcsolódóan új vagy módosított terveket az I. rendű alperes – megrendelés hiányában – nem készített, tervezői felelőssége etekintetben fel sem merülhet. Továbbra is fenntartotta azonban, hogy az általa készített tervek megfeleltek a jogszabályi és a szerződéses előírásoknak.

Projektmenedzseri, illetve műszaki ellenőri felelőssége körében hivatkozott arra, hogy kötelezettségeit megbízási jogviszonyban, és nem eredménykötelem keretei között látta el, megbízását maradéktalanul teljesítette. Kérte figyelembe venni, hogy a II. rendű alperes által javasolt burkolat, rétegrend lehetséges hibáira és a magas talajvízszintre is felhívta a megrendelő figyelmét. Lényegesnek tartotta, hogy a kivitelezőt nem ő, hanem a felperes választotta ki. A bírói gyakorlatra utalva hivatkozott arra, hogy a megrendelő és a kivitelező vállalkozói jogviszonyában a projektmenedzser, illetve a műszaki ellenőr eljárását úgy kell tekinteni, mintha a megrendelő maga járt volna el, a megrendelő esetleges – akár megbízottja által, akár saját személyében elkövetett – hibája önhibának minősül, ami a megrendelő és a kivitelező között kármegosztásra nem ad lehetőséget. A kivitelező felelőssége az ellenőrzés elmulasztására hivatkozással nem zárható ki és nem csökkenthető, a hibás teljesítéssel okozott kár a műszaki ellenőrré, a projektmenedzserre vagy a megrendelőre még csak részben sem hárítható át.

Kijavítási költségben történt marasztalása kapcsán azzal érvelt, hogy a felperes másodlagos kereseti kérelmei mindkét alperes vonatkozásában eshetőleg kérelemnek minősülnek, ezért miután az elsőfokú bíróság az elsődleges kereseti kérelemnek helyt adott, nem lett volna jogi lehetősége arra, hogy a másodlagos kereseti kérelmeket is elbírálja. Az eljárásjogi okokon túlmenően anyagi jogi szempontból is jogszabálysértőnek tartotta marasztalását a kijavítás ellenértékeként 18 millió forintos összegben, mivel a tervezői szolgáltatás hibája miatt legfeljebb e szolgáltatás kijavításának költségét lehetne tőle követelni, amely nagyságrendileg 1.200.000,- forint összeget takar.

A II. rendű alperes fellebbezése az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására és a vele szemben előterjesztett kereset elutasítására irányult. Indokolása szerint az elsőfokú bíróság az I. rendű alperes tervezési feladatainak körében tévesen értelmezte a kiviteli terv fogalmát, mivel a perbeli létesítmény nem épület, hanem – a sajátos építményszíntípusokhoz tartozó – közlekedési pálya. Hivatkozott arra, hogy a felperes kérésére javasolt új rétegrendű pályaszerkezetet költségcsökkentés céljából, ugyanakkor kiemelte, a rétegrend megfelelőségének igazolása nem kivitelezői, hanem tervezői feladat. Tévedett ezért az

első fokú bíróság, amikor a módosított pályaszerkezetre tett javaslatból arra következtetett, hogy az szükségképpen tervszolgáltatási kötelezettséget is jelent a részéről. Hangsúlyozta, a felperes és közte létrejött szerződésben nem szerepelt a kiviteli terv elkészítésének – vagy akár a tervhelyesség ellenőrzésének – kötelezettsége. A 8.8. pont alapján csak részlet- és gyártási tervek elkészítése tartozhatott volna feladatai közé, mely azonban jelen perben irreleváns. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet tévesen állapította meg azt is, hogy az általa javasolt rétegrend egyenértékűségét neki kellett volna igazolnia, illetve hogy a feladatkörébe tartozott azoknak a dokumentumoknak az elkészítése, amelyek az új pályaszerkezeti követelményeket rögzítik. Véleménye szerint a hiba nem a pályaszerkezetben, hanem annak víztelenítésében, illetőleg annak hiányában rejlett. Kifejtette, a felperes a megváltozott rétegrendre nem kért építési engedélyt, ezáltal saját magának okozott kárt, tehát annak bekövetkeztében közrehatott. Kifogásolta, hogy a közrehatás mértékét az elsőfokú ítélet nem határozta meg. Hangsúlyozta, a felperes és az I. rendű alperes között nem tisztán vállalkozási típusú, hanem vegyes, megbízási jellegű, vagyis gondossági kötelmi elemeket is tartalmazó szerződés jött létre, ezért a Ptk. 476. § alapján is fennállt az I. rendű alperes figyelmeztetési kötelezettsége. Az I. rendű alperes érvelésével összefüggésben utalt arra, műszaki ellenőri feladatai kapcsán csak akkor lett volna a megrendelő teljesítési segédjének tekinthető, ha tisztán megbízási jogviszony keretei között tevékenykedett volna. A perbeli esetben azonban a projektmenedzser műszaki ellenőr a jogviszonyban maga is vállalkozóként látta el feladatát, ezért a Ptk. 394. § (1) bekezdése rá ugyanúgy vonatkozik. Álláspontja szerint mivel a kijavítás az eredeti tervdokumentáció műszaki leírása alapján nem végezhető el, az elsőfokú bíróságnak ítéletében a kijavítás módját is meg kellett volna határoznia. Az ítélet kiegészítése körében az I. rendű alperesével egyező álláspontra helyezkedett.

Az I. rendű alperesi beavatkozó fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és őt perköltség megfizetésére kötelező rendelkezés mellőzését kérte. Fellebbezésének indokolása szerint a beavatkozó nem félnek, hanem más perbeli személynek minősül a Pp. szabályai szerint, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján csak abban az esetben marasztalható perköltségben az általa támogatott féllel egyetemlegesen, ha a perben hozott ítélet jogereje a beavatkozónak az ellenféllel szemben fennálló jogviszonyra is kiterjed. Miután a felperes és közte polgári jogi jogviszony nincs, egyetemleges marasztalásnak nincs helye. Egyebekben álláspontja az volt, az I. rendű alperes szerződésszegése sem tervezői, sem projektmenedzseri, sem műszaki ellenőri feladatai körében nem állapítható meg. Ezzel összefüggésben kérte figyelembe venni, hogy a tényleges pályaszerkezet nem az I. rendű alperes tervei alapján valósult meg, egyebekben pedig az elkészített tervek a jogszabályoknak és a szerződéses követelményeknek megfeleltek. Nincs olyan adat a peranyagban, amely arra utalna, hogy az I. rendű alperes szerződéses kötelezettsége lett volna a módosult pályaszerkezet terveinek kidolgozása, ezért tervezői tevékenysége és az útburkolat meghibásodása között a szavatossági kötelezettségét megalapozó releváns oksági kapcsolat nincsen. A projektmenedzseri tevékenység vonatkozásában kiemelte, az I. rendű alperes, mint megbízott a szerződésben kifejezteni vállalt tevékenység ellátása során úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, a megrendelőt írásban tájékoztatta arról, hogy a II. rendű alperes által javasolt rétegrend nem megfelelő, illetve a magas talajvízszint miatt szükséges a víztelenítés.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az I. fokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai szerint. Hivatkozott arra, hogy az ítélet kiegészítésére szükségszerűen

került sor, mivel ennek hiányában a kijavítási kötelezettség elmulasztása esetén a kijavítási költség megfizetése érdekében újabb pert kellene indítani.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme – tartalma szerint – az I. fokú ítélet fellebbezésével nem érintett részének helybenhagyására irányult. Utalt arra, az általa készített úttervek nem kerültek felhasználásra, ezért a megvalósult kivitelezés kapcsán tervezői felelőssége fel sem merülhet. Nem minősülhet ugyanakkor a II. rendű alperes a teljesítési segédjeként, miután köztük szerződéses kapcsolat nem volt.

A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében – tartalma szerint – az I. fokú ítélet helybenhagyását kérte a fellebbezésével nem érintett részben. Indokolásában fenntartotta az elsőfokú eljárásban kifejtett jogi érveit. Hangsúlyozta, az I. rendű alperes tervezői felelősségének megállapításához már az elegendő, hogy vállalkozóként, lebonyolítóként látta el feladatát, így a II. rendű alperesi kivitelező a teljesítési segédjeként minősül.

A beavatkozó fellebbezésével kapcsolatosan rámutatott, különbséget kell tenni aközött, hogy a beavatkozó jogállása egyszerű vagy önálló volt.

Az I. rendű alperes és a beavatkozó fellebbezése alapos, a II. rendű alperes fellebbezése alaptalan.

Általánosságban nincs akadálya annak, hogy a bíróság ítéletében több keresetet bíráljon el, amelyek személyi vagy tárgyi keresethalmazatot alkotnak. Személyi a keresethalmazat, ha a perben több felperes vagy több alperes szerepel, míg tárgyi keresethalmazatnak nevezzük, ha a felperes több keresetet terjeszt elő az adott alperes ellen. Utóbbin belül valódi keresethalmazat esetén az egyes kereseti kérelmek egymásra tekintettel ugyan, de mégis függetlenül kerülnek érvényesítésre, és valamennyi kielégítést igényel. Ettől eltér a látszólagos keresethalmazat, melyet a bírói gyakorlat alakított ki. Ilyen látszólagos keresethalmazatot alkotnak – ahogyan azt a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) a 2/2010. (VI.28.) PK véleményének 3.a) pontjához fűzött indokolás is rögzíti – a vagylagos, illetve eshetőleges (eventuális) kereseti kérelmek, ahol az egyes kereseti kérelmek egymástól kölcsönösen függnék, egymást kizárják, egyidejű létezésük csupán átmeneti jellegű és kielégítést csak az egyik nyerhet. Ez vagylagos kereseti kérelmek esetén azt jelenti, hogy az ítélet is vagylagos marasztalást tartalmaz, melyek közül a teljesítés során – eltérő megállapodás hiányában – a választási jog a teljesítésre kötelezett felet illeti a rögzített teljesítési határidőn belül. A kötelező alternativitás esete áll fenn például ingó dolog kiadása iránti igénynél, ahol meg kell jelölni azt a pénzösszeget is (a dolog értékét), amelyet a felperes hajlandó elfogadni helyette.

Ezzel szemben – a látszólagos keresethalmazat másik esetkörét jelentő – eshetőleges (eventuális) kereseti kérelem esetén a félnek egyetlen keresete van, amellyel alanyi joga védelmét kívánja elérni: a bíróságnak ezen egyetlen kereseti kérelem tárgyában kell a rendelkező részbe foglalt döntést hoznia. Ha az elsődlegesen, vagy a sorrendben először előterjesztett kereseti kérelemnek helyt ad, a további kereseti kérelmekről semmilyen formában nem kell határoznia, annak alaptalansága esetén azonban nyomban át kell térnie a másodlagos, illetve másodikként megjelölt kérelem vizsgálatára (Kúria Pfv.I.20.509/2013/13.).

A felperes 6.G.40.017/2011/10. számú keretmódosításában úgy fogalmazott, hogy „elsődlegesen” kijavítást, „másodlagosan” kártérítést igényel. Ilyen megfogalmazás mellett az állapítható meg, hogy kereseti kérelmei látszólagos keresethalmazatot alkotnak, melyek

esetilegesen kerültek előterjesztésre, vagyis amennyiben a bíróság az elsődleges követelésnek, a kijavítás iránti igénynek helyt ad, ez önmagában kizárja a másodlagos, esetileges kérelem teljesítését, az a rendelkező részben sem jelenhet meg.

A most kifejtettekből következően tévesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor annak ellenére, hogy az alperesekkel szemben előterjesztett elsődleges kereseti kérelmeket alaposnak találta, kiegészítő ítéletében a másodlagos kérelmekben is marasztaló rendelkezést hozott.

Megjegyzi az ítéletábra, a szavatossági jogok természetéből eleve az következik, hogy a félnek perbeli igényérvényesítése során a gyakorolható jogok közül – a több-lépcsős rendszerben – szükségképpen választania kell.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróságnak elsősorban az elsődleges kereseti kérelem vonatkozásában kellett vizsgálnia. Ebben a körben a felperes mindkét alperessel szemben – saját szolgáltatásukhoz igazítottan – a Ptk. 306. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kijavításra kötelezést igényelt. A Ptk. 306. §-a a szavatossági jogokat ún. két lépcsős rendszerbe foglalva határozza meg. Ennek keretében a jogosult hibás teljesítés esetén ötféle szavatossági jogot érvényesíthet: kijavítást, illetőleg kicserélést kérhet, a kijavítási költség megfizetését követelheti, vagy árszállítást igényelhet, illetve elállhat a szerződéstől. A jogosult elsősorban – választása szerint – a hibás teljesítés természetbeni orvoslását jelentő kijavításra vagy kicserélésre tarthat igényt (ún. első lépcsőbe tartozó jogok), kivéve ha a választott szavatossági igény teljesítése lehetetlen vagy ha az a kötelezettnek a másik szavatossági igény teljesítésével összehasonlítva aránytalan többletköltséget eredményezne, figyelembe véve a szolgáltatott dolog hibátlan állapotában képviselt értékét, a szerződésszegés súlyát, a szavatossági jogok teljesítésével a jogosultnak okozott kényelmetlenséget (Kúria 1/2012. (VI.21.) PK véleményének 3-4. pontjai).

A perbeli esetben – ún. első lépcsőbe tartozó – kijavításra irányuló szavatossági igényt érvényesített a felperes az útburkolat megsüllyedésével összefüggésben. Az I. rendű alperest is ennek kapcsán kérte a tervek kijavítására kötelezni, ahogy azt a 6.G.40.017/2011/10. számú beadványa tartalmazza. Ebben nem az I. rendű alperesi – fel nem használt – terveket kifogásolta, hanem azt, hogy a II. rendű alperes által javasolt pályaszerkezetet jóváhagyta, ahhoz igazodó, módosított tervdokumentációt nem készített, az ehhez szükséges építési engedélyezési eljárást nem bonyolította le, ezzel nagy mértékben közrehatott a hibás teljesítésben.

A peradatokból azt lehet megállapítani, hogy az I. rendű alperes a felperessel kötött szerződésben ún. beruházás-lebonyolítói tevékenység ellátását vállalta, amely komplex feladatokat tartalmaz a tervezéstől a pályáztatási eljárás lebonyolításán keresztül, a műszaki- és minőség-ellenőrzési feladatok ellátásán át, egészen az elkészült mű átvételéig bezárólag. Ilyen minősítést tartalmaz az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. tv. (Étv.) 2009. október 1. napjától hatályos 38/B. §-a, jelenleg tehát már a beruházás-lebonyolítói tevékenység az irányadó speciális jogszabályokban külön nevesített szerződéstípusnak minősül.

Az I. rendű alperessel szemben érvényesített, a tervek kijavítására irányuló szavatossági igény a vállalt komplex tevékenységének egy részéhez, tervezői feladataihoz kapcsolódott. A peradatokból egyértelműen megállapítható ugyanakkor, hogy a megrendelő döntése alapján nem az I. rendű alperes által tervezett pályaszerkezet készült el, a kivitelezőtől a

felperes a tervezettől eltérő, más pályaszerkezetet rendelt meg, melynek kapcsán az I. rendű alperessel újabb tervezési szerződést nem kötött, sem engedélyes, sem kiviteli terveket tőle nem rendelt. Erre irányuló szerződéses kapcsolat hiányában a felperes által hivatkozott hibás tervszolgáltatásban álló szerződésszegés, amely a kifogásolt úthibákkal okozati összefüggésben állna, fel sem merülhet. A fel nem használt tervek kijavításával a felperes által kifogásolt úthiba nem hárítható el, az I. rendű alperes pedig új tervek elkészítésére nem kötelezhető. Az elkészült pályaszerkezet hibáinak kiküszöbölésére alkalmas tervek elkészítése az I. rendű alperes részéről nem saját korábbi terveinek kijavítása lenne, miután ilyen pályaszerkezetre vonatkozó tervezésre megrendelést nem kapott, hanem új tervezés elrendelése, amilyen tartalmú szerződéses kapcsolatot a bíróság nem hozhat létre a felek között.

Mindezek következtében az I. rendű alperessel szemben előterjesztett elsődleges kereseti kérelem alaptalan.

A felperes a II. rendű alperessel szemben a köztük létrejött vállalkozási szerződésen alapuló jótállási igényt érvényesített.

A Ptk. 248. § (1) bekezdésében szabályozott jótállás – a szavatossághoz hasonlóan – objektív jellegű felelősséget teremt. A helytállási kötelezettség attól függetlenül beáll, hogy a kötelezett felróhatóan járt-e el, vagy sem. Kizárólag annak bizonyításával mentesülhet a felelősség alól, ha a hiba oka a teljesítés után keletkezett.

A jótállási idő nem igényérvényesítési határidő, hanem azt jelöli, hogy a jótállási kötelezettet milyen időtartamon belül terheli a dolog, mű hibátlansága tekintetében a fokozott helytállás. A jótállási idő alatt észlelt és bejelentett hibák miatt a jogosult a jogait peres úton az általános elévülési időn belül érvényesítheti (eBDT2006. 103. számú eseti döntés).

Jelen esetben a II. rendű alperes az általa elvégzett munkára 60 hónapos jótállást vállalt és a perben nem volt vitatott az a körülmény, hogy a hibák ezen jótállási határidőn belül keletkeztek, az igényérvényesítése is határidőn belüli.

Ha a jótállást alapító jogszabály, vagy a szerződés a jótállás alapján érvényesíthető jogokat külön nem határozza meg, a jogosult jótállás címén a Ptk. 306. § (1) bekezdés a) és b) pontjaiban, valamint a (3) bekezdésében szabályozott szavatossági jogoknak megfelelő tartalmú igényeket érvényesíthet (Kúria 1/2012. (VI.21.) PK vélemény 15. pont).

A pályaszerkezet hibáit a felperes a szakvéleményekkel bizonyította, így a II. rendű alperesnek kellett kimentenie magát a szerződésben vállalt jótállási kötelezettsége alól. Az aggálytalan szakvélemény szerint a keletkezett hibák oka a forgalmi terhelésnek nem megfelelő pályaszerkezet, valamint a víztelenítés hiánya. A kivitelező a kimentés körében hivatkozott az I. rendű alperes által szolgáltatott tervek hibáira, valamint műszaki ellenőri feladatainak elmulasztására, továbbá arra a körülményre, hogy az általaj nem megfelelő minőségére figyelmeztette a megrendelőt. A tervhibára történt hivatkozása alaptalan. Egyfelől a felperesi megrendelővel való megállapodása eredményeként az I. rendű alperes által készített útterveket egyáltalán nem használták fel a kivitelezés során, éppen a II. rendű alperesi vállalkozó javaslatára készült teljesen eltérő pályaszerkezet, emiatt kizárt, hogy a kifogásolt hibák oka az I. rendű alperesi tervekben rejtett volna. Másfelől lényeges, hogy a II. rendű alperes által javasolt pályaszerkezetre sem kiviteli, sem engedélyezési terv nem készült. Ilyet a felperes sem az I. rendű alperestől, sem más tervezőtől nem rendelt meg. A kivitelező azzal, hogy megfelelő tervek, kivitelezési dokumentáció, a kivitelezés szempontjából lényeges adatok hiányában vállalkozott a munka elvégzésére, a műszaki és jogi következményeket, kockázatot etekintetben magára vállalta, vagyis az ebből eredő jogellenességért is fennáll a felelőssége (BDT2008/11/185. számú jogeset,

Szegedi Ítéltábla Gf.I.30.368/2008. számú döntés).

Megjegyzí az Ítéltábla, ha a II. rendű alperes hívatkozása alapos is lett volna a tervhiba vonatkozásában, az a saját kimentésére akkor sem adott volna alapot, legfeljebb a tervező és a kivitelező felelősségének megrendelővel szembeni egyetemleges megállapítását eredményezhette volna (GK 54. számú állásfoglalás).

Ugyancsak nem háríthatja át a II. rendű alperes a kivitelezési hibák bekövetkezte miatti felelősségét a felperesre, mivel a peradatokból megállapítható, hogy az általa javasolt mértékben a megrendelő minden alkalommal elvégeztette – pótmunka formájában – az általajcserét, ezért a hiba bekövetkeztében nem hatott közre. Vagyis amikor a vállalkozó a Ptk. 392. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségének eleget téve figyelmeztette a megrendelőt a vizes általajra és ennek megoldásaként általajcserét javasolt, a felperes ezt elrendelte, pótmunka formájában elvégeztette. Ha a II. rendű alperes az általajcseréket követően továbbra is úgy látta, hogy az a pályaszerkezet teherhordására alkalmatlan, a megrendelőt erről is értesítenie kellett volna. Mivel ezt elmulasztotta, felvállalta a vállalkozás eredménytelenségének kockázatát, az ebből eredő kárért felelős (Ptk. 392. § (2) bekezdés). A vállalkozónak szakismerete alapján ugyanis fel kell ismernie a vállalkozás eredményességét veszélyeztető körülményeket és erről a megrendelőt értesítenie kell (EBH2008. 1770. számú elvi határozat).

Miután a kifejtettek szerint a II. rendű alperes jótállási kötelezettsége alól eredményesen nem tudta magát kimenteni, helyesen kötelezte az elsőfokú bíróság a kivitelezési hibák kijavítására.

Építési vállalkozási szerződések körében a hibás szolgáltatás kijavítását a bíróság a kijavítás módjának közelebbi megjelölése nélkül rendeli el. A vállalkozó kijavítási kötelezettsége ugyanakkor a hibaokok megszüntetésére kell irányuljon, azaz nem csak tüneti javításra, hanem a tartós, rendeltetésszerű használat biztosítására, ezért az ítélet rendelkező része arra utalhat, hogy a kijavításnak a perbeli szakvélemény által felsorolt hibaokokat kell kiküszöbölnie és a műszakilag megfelelő kijavítás érdekében milyen szempontokat indokolt figyelembe venni (eBDT2011. 2511. számú eseti döntés). Mivel tehát a javítás célszerű terjedelmét és szempontjait a szakértői vélemény tartalmazza, az ítéltábla erre utalással határozta meg a kijavítás módját. A teljesítési határidőnél a munka volumenét vette figyelembe.

Tekintettel arra, hogy a kivitelező kijavításra kötelezésével a hiba elhárul, a kijavítási költségek megfizetésére irányuló – bármelyik alperessel szembeni – igény vizsgálata szükségtelen. Ez következik a kártérítési kereseti kérelem másodlagos, eshetőleges jellegéből is. Ez nem zárja el a felperest attól, hogy amennyiben a II. rendű alperes nem javítja ki a hibákat, illetőleg a javítási költség, azaz a pénzegyenérték sem lesz vele szemben az esetleges végrehajtási szakban behajtható (1994. évi LIII. tv. (Vht.) 174. § a) pontja), külön perben az I. rendű alperessel szemben – műszaki ellenőri minősége alapján – a javítási költség arányos részének megfizetése érdekében keresettel éljen. Jelenleg azonban ez – éppen az általa elsődlegesen választott szavatossági igény következtében – idő előtti, hiszen a hiba a javítással kiküszöbölhető.

A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletét a Pp. 253. §

(2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és a rendelkező részben foglaltak szerint újraszövegezte. Ennek keretében a II. rendű alperest az elsődleges kereseti kérelem szerint marasztalta, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A részbeni megváltoztatás következtében módosultak a pernyertesség-pervesztesség arányai, ezzel kapcsolatosan az ítéletábra az alábbiakat emeli ki:

A felperes pernyertessége 50 %-os, miután az I. rendű alperessel szemben pervesztes lett, ugyanakkor a II. rendű alperessel szembeni elsődleges kereseti kérelme megalapozottnak bizonyult. Ennek figyelembe vételével az ítéletábra a perköltségek viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdésének megfelelő alkalmazásával döntött. A felperes az I. rendű alperes részére perköltség megfizetésére köteles, amely egyrészt a másodlagos kereseti kérelem összegéhez igazodó és a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdései alapján megállapított jogi képviseleti díjból, valamint az I. rendű alperes által az elsőfokú eljárásban előlegezett költségből (396.000,- forint) tevődik össze.

Szintén köteles a pernyertes I. rendű alperesi beavatkozó részére elsőfokú perköltséget fizetni, amely a fenti jogszabályhely alapján megállapított jogi képviseleti díjjal azonos, valamint az elsőfokú eljárás során személyes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 900.000,- forint illetékből 450.000,- forintot megfizetni az államnak külön felhívásra (6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés, 15. § (1) bekezdés).

A II. rendű alperes az elsőfokú eljárás során az őt érintő elsődleges kereseti kérelem tekintetében pervesztes lett, ezért a fenti számítási módnak megfelelően köteles megfizetni a felperesnek az általa előlegezett költségeket, a jogi képviseleti díjat, továbbá az államnak – külön felhívásra – a le nem rótt elsőfokú eljárási illeték 50 %-át.

Ugyancsak köteles a felperes a másodfokú eljárásban is pernyertesnek minősülő I. rendű alperes részére perköltség megfizetésére, amely az őt érintő fellebbezési értékhez, a 18.000.000,- forint marasztalási összeghez igazodik. Ennek illetékvonzata 1.440.000,- forint (1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 46. § (1) bekezdés), melyből 100.000,- forintot rótt le az I. rendű alperes a fellebbezésén. A megállapított összeg a fenti jogszabályhely alapján számított jogi képviseleti díjból és a fellebbezési illetékből tevődik össze, mivel az ítéletábra a hiányzó illeték – leletezés terhe mellett – lerovására kötelezte a fellebbező felet az Itv. 74. § (2) bekezdése szerint.

Köteles viselni az eredményes fellebbezéssel élt I. rendű alperesi beavatkozó másodfokú eljárási költségét, amely az általa előlegezett fellebbezési illetékből (144.000,- forint), valamint a – kifejtett munkához és fellebbezési értékhez igazodó – jogi képviselői munkadíjból áll.

A II. rendű alperes a másodfokú eljárásban teljes egészében pervesztes lett, ezért köteles a felperesnek a fellebbezési értékhez (36.000.000,- forint nem vitatott kijavítási költség) igazodó és a kifejtett jogi képviselői tevékenységgel arányban álló eljárási költséget megfizetni.

Ezen túlmenően az ítéletábra a lerótt 48.000,- forint, valamint a ténylegesen fizetendő 2.500.000,- forint (Itv. 46. § (1) bekezdés) fellebbezési eljárási illeték különbözetének leletezés terhével történő lerovására kötelezte (Itv. 74. § (2) bekezdés).

S z e g e d , 2014. év január hó 31. napján.

Dr. Kiss Gabriella s.k.
a tanács elnöke

Dr. Bálint Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
táblabíró

